

Udvalget finder på den baggrund, at anvendelse af fristregler af hensyn til fremskyndelse af straffesager bør overvejes nøje. Udvalget finder i den forbindelse, at man også må være opmærksom på ulemperne ved fristregler og i givet fald også bør overveje muligheder for forenkling og effektivisering af sagsgangene.

Det er udvalgets opfattelse, at lovregler, der uden at fastsætte bestemte frister fastslår, hvem der har ansvaret for at fremme en sag i forskellige relationer, vil kunne medvirke til, at der rettes særlig fokus på hensynet til sagernes fremme. Desuden vil regler af denne karakter kunne styrke grundlaget for rettens indgriben over for parternes adfærd.

Endvidere finder udvalget, at sagsstyring bør anvendes i videre omfang end hidtil både internt i anklagemyndigheden og i forbindelse med sagernes håndtering ved domstolene. Udvalget bemærker, at det centrale i sagsstyring er at anskue sagens enkelte faser og handlinger som dele af en helhed frem for at anskue disse hver for sig og ved hensigtsmæssig planlægning at sikre, at de enkelte handlinger udføres uden unødigt forsinkelse. Udvalget har herved lagt vægt på de gode resultater, som sagsstyring har haft på den civile retsplejes område.

Sammenfattende finder udvalget, at overvejelser om styrkelse af bestræbelserne for hurtigere behandling af straffesager med særligt henblik på begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger bør bygge på, at straffesagen opfattes som en helhed. Det tidsmæssige forløb af straffesager beror således ikke blot på de enkelte led i sagsbehandlingen, men i høj grad også på samspillet mellem straffeprocessens aktører. Udvalget har på den baggrund fundet det væsentligt at inddrage en vurdering af ansvaret for sagens fremme hos hver af de tre professionelle aktører: Anklagemyndigheden, forsvarerne og domstolene, således at nye tiltag afbalanceres efter den rolle, som tilkommer den enkelte aktør i straffeprocessen.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 105-111.

5.1.3. Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets generelle overvejelser og synspunkter. Der henvises til pkt. 5.2.-5.7. nedenfor om indholdet af de enkelte forslag.

5.2. Anklagemyndigheden

5.2.1. Udvalget anfører, at den tidsmæssige udstrækning af sigtelser afhænger dels af de nødvendige efterforsknings- og oplysningsskridt, dels af den tid, som er nødvendig til overvejelse og afgørelse af tiltalespørgsmålet. Desuden er der nogle sagstyper, hvor sagsbehandlingstiden ofte vil blive ganske lang, f.eks.

sager om økonomisk kriminalitet. Endelig kan sagsbehandlingstiden i nogle sager blive forlænget, f.eks. på grund af konkrete problemer i sagen, ressourcemæssige forhold eller egentlige sagsbehandlingsfejl.

Udvalget finder, at det er væsentligt, at tiltalespørgsmålet afklares inden rimelig tid, og at sagsbehandlingen ikke udstrækkes længere, end hvad der er nødvendigt for en grundig og forsvarlig undersøgelse af den enkelte sag. Den usikkerhed, der følger med sigtelsen, må anses for at kunne være en betydelig belastning for en sigtet, navnlig ved de meget langvarige sigtelser og ikke mindst i tilfælde, hvor sigtelsen er af betydning for den sigtedes udøvelse af sit erhverv eller arbejde. Hensynet til den forurettede, navnlig i sager om alvorlige personkrænkelser, taler også generelt for en hurtig behandling af straffesager. Hertil kommer hensynet til sagens samfundsmæssige betydning både i de alvorligste straffesager og i andre sager som f.eks. visse miljø- eller skattesager, hvor særlige samfundsinteresser er involveret.

Udvalget har overvejet, om der bør indføres nærmere frister for anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet, dvs. for den tidsmæssige udstrækning af straffeprocessens første fase, der omfatter perioden fra sigtelse til anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet.

Udvalget anfører, at offentlige straffesager udgør en meget omfattende og sammensat mængde af sager fra mindre forseelser til de alvorligste straffesager. Efter udvalgets opfattelse er det vanskeligt at fastsætte en almindelig frist for anklagemyndighedens behandling af straffesager, som omfatter alle sager. For at kunne rumme de alvorligste og mest komplicerede straffesager måtte en sådan frist i givet fald være så lang, at den i forhold til flertallet af sager ville overstige normal sagsbehandlingstid væsentligt.

Et alternativt ville være at fastsætte forskellige frister for forskellige sagstyper. Et sådant system ville imidlertid efter udvalgets opfattelse blive så kompliceret, at det ikke er egnet til lovgivning.

Hertil kommer, at det ville være vanskeligt at opstille en almindelig, enkel regel om umiddelbare retsvirkninger af en fristoverskridelse, idet retsvirkningen af en fristoverskridelse ikke nødvendigvis bør være den samme i alle straffesager, da der som nævnt er tale om sager af meget forskellig karakter og grovhed. Udvalget finder navnlig ikke, at en retsvirkning i form af præklusion (dvs. at en sigtelse for det pågældende forhold skal anses for opgivet) kan fastsættes i forbindelse med en generel, absolut fristregel, da dette må forudsætte en individuel vurdering af den enkelte sag.